

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра німецької філології**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
В.о. декана факультету іноземної філології
/Сніжана ГОЛИК/
« 30 » серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЛЕКСИКОЛОГІЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)
Спеціалізація	014.022 Німецька мова та зарубіжна література
Освітня програма	Німецька мова і література. Зарубіжна література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	німецька

Робоча програма навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.02 Середня освіта. Мова та зарубіжна література (із зазначенням мови)** спеціалізації **014.022 Німецька мова та зарубіжна література** освітньої програми **Німецька мова і література. Зарубіжна література**

Розробник: Гвоздяк О.М., кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри німецької філології

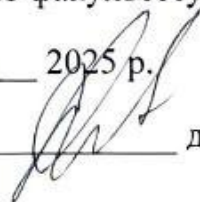
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
німецької філології

протокол № 11 від «26» червня 2025 р.

Завідувач кафедри доц. Наталія КУРАХ

Схвалено науково-методичною комісією факультету іноземної філології

протокол № 9 від «30» серпня 2025 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Вікторія СИНЬО

© Гвоздяк О.М., 2025 р.

© ДВНЗ «Ужгородський національний університет», 2025 р.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 90	3	3
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 2,9	6	6
	Лекції:	
	30	8
	Практичні (семінарські):	
	14	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	46	78

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови» є сформувати у здобувачів вищої освіти наукове розуміння теоретичних основ та базових понять лексикології німецької мови з урахуванням наукових досягнень сучасної вітчизняної та зарубіжної германістики та формувати вміння і навички з перспективою використання матеріалів курсу в практичній діяльності.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК6. Здатність до міжособистісної взаємодії та роботи у команді у сфері професійної діяльності, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня.

ФК1. Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету.

ПК 1. Здатність застосовувати досягнення сучасної методичної і філологічної наук, освітніх концепцій у процесі навчання іноземної мови і зарубіжної літератури в закладі середньої освіти.

ПК 5. Здатність визначати комунікативну, пізнавальну, номінативну, емоційно-експресивну та інші функції мови, характеризувати мовні та мовленнєві одиниці у порівнянні з одиницями рідної мови.

ПК 7. Здатність дотримуватися сучасних норм іноземної мови в усній та писемній професійній та міжособистісній комунікації з урахуванням комунікативної ситуації та комунікативного завдання відповідно до етичних і моральних норм поведінки, прийнятих в іншомовному середовищі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

ОК 4	Латинська мова
ОК 8	Німецька мова (практичний курс): Рівень B2-B2+
ОК 10	Практична граматики німецької мови
ОК 12	Теорграматика німецької мови
ОК 13	Практична фонетика німецької мови

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Німецька мова і література. Зарубіжна література», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Демонструє</i> знання основ фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності), <i>оперує</i> базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.	ПРН 7
<i>Генерує</i> обґрунтовані думки в галузі професійних знань як для фахівців, так і для широкого загалу державною та іноземною мовами.	ПРН 8
<i>Доводить</i> конкретними прикладами зв'язок між розділами мовознавства і одиницями різних рівнів системи мови, <i>пояснює</i> мовний і мовленнєвий матеріал, <i>вміє</i> сам і <i>навчає</i> учнів користуватися словниками різних типів.	ПРН 21
<i>Аналізує, коментує, реферує і перекладає</i> тексти різних стилів і тематики, демонструючи лексичну, граматичну і стилістичну компетентності.	ПРН 22

Уміє критично опрацьовувати джерела і здійснювати самостійний науковий пошук, у тому числі і з використанням емпіричних методів.	ПРН 23
--	--------

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами вищої освіти після опанування навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Вміти оперувати основними поняттями лексикології німецької мови; аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють; кваліфіковано аналізувати лексичне значення слова / фразеологізму; знати шляхи розвитку й поповнення словникового складу німецької мови; знати особливості процесів формування похідних та фразеологічних одиниць та вміти ідентифікувати фразеологізми та аналізувати їх структуру; вміти визначати смислову структуру слова, розрізнати види лексичних значень та системних зв'язків лексики; підбирати синоніми, антоніми, будувати синонімічні ряди та вміти їх використовувати у певному контексті; формувати тематичні групи слів та лексико-семантичні поля; визначати територіальну та соціальну приналежність лексичних одиниць; користуватися різними типами словників.	ПРН 7
Генерувати обгрунтовані думки щодо лексичних явищ німецької мови (семантики, полісемії, омонімії, синонімії тощо) державною та німецькою мовами; аргументовано висловлювати власні судження про розвиток і функціонування лексичної системи німецької мови у професійному та міжкультурному контекстах; презентувати результати власних спостережень і досліджень німецької лексики.	ПРН 8
Пояснювати взаємозв'язки між лексикологією та іншими розділами мовознавства (морфологією, семантикою, стилістикою, етимологією); наводити приклади взаємодії лексичних одиниць із фонетичним, граматичним і семантичним рівнями мови; користуватися словниками різних типів (тлумачними, етимологічними, перекладними, фразеологічними, корпусними тощо) та навчати цьому учнів.	ПРН 21
Аналізувати й коментувати німецькомовні тексти різних стилів, визначаючи особливості лексичного складу, стилістичне забарвлення та функціональне навантаження слів; демонструвати володіння лексичною, граматичною та стилістичною компетентностями під час реферування та перекладу німецьких текстів; відбирати адекватні лексичні засоби для перекладу, з урахуванням семантичних відтінків та культурних контекстів.	ПРН 22
Здійснювати критичний аналіз наукових джерел із лексикології німецької мови; виконувати самостійні міні-дослідження лексичного матеріалу із застосуванням емпіричних методів (спостереження, контент-аналіз, корпусний аналіз тощо); формулювати висновки на основі власних досліджень і представляти результати у вигляді наукових повідомлень або тез.	ПРН 23

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання навчання з навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови» є: поточний контроль на практичних (семінарських) заняттях, тематичне тестування, контроль результатів опанування тем і виконання завдань, запланованих у межах самостійної роботи; підсумковий контроль, що здійснюється у формі модульних контрольних робіт та екзамену, який

проводиться в усній формі.

Методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: 1) словесні методи навчання: розповідь, бесіда, лекція; 2) наочні: ілюстрація, демонстрація; 3) практичні: вправи, тестування тощо; 4) за логікою передачі і сприймання навчальної інформації (індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні); 5) за ступенем самостійності мислення здобувачів при засвоєнні знань (репродуктивні, пошукові, дослідницькі) та ін.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усна або письмова (групове та індивідуальне опитування, тестування, письмові домашні, самостійні роботи на практичних заняттях).

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	3	30	4	40
Поточне тестування при тематичному оцінюванні	2	10	1	5
Презентація	2	10	1	5
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання на практичних (семінарських) заняттях

10 балів: Студент демонструє високий рівень засвоєння матеріалу. Вільно оперує спеціальною термінологією, критично мислить та аналізує проблемні питання дисципліни. При підготовці до заняття студент використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час практичного заняття студент активно приймає участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Під час заняття вдало поєднує теоретичні знання та практичні вміння з даної дисципліни.

8 балів: Студент демонструє якісне засвоєння матеріалу, вільно оперує спеціальною термінологією, аналізує проблемні питання дисципліни. Відповідь змістовна та відповідає вимогам. При підготовці до заняття студент не обмежується тільки матеріалами лекції. Під час практичного заняття студент приймає участь при обговоренні поставленого питання. Проте існують незначні помилки при змогах застосувати отримані знання в практичній діяльності.

6 балів: Студент демонструє достатній рівень засвоєння основного матеріалу дисципліни та поверхневу обізнаність у її проблемних питаннях, допускає незначні помилки. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. При обговоренні інших питань практичного заняття не бере активної участі і не може привести приклади застосування матеріалу на практиці.

4-0 балів: Студент має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. Часто не може дати відповіді на додаткові запитання. Не бере активної участі у роботі під час заняття.

Критерії оцінювання тестових завдань при поточному тестуванні

- 5 балів – понад 90% правильних відповідей
- 4 бали – 75-89% правильних відповідей
- 3 бали – 65-74% правильних відповідей
- 2 бали – 50%-64% правильних відповідей
- 1 бал – менше 50% правильних відповідей

Критерії оцінювання презентації

Під час оцінювання презентації враховуються наступні складові:

- 1) зміст: розкрито всі аспекти наведеної тематики презентації; матеріал викладений у доступній формі послідовно, ілюстрований цікавими прикладами; заключний слайд з узагальненими висновками; бібліографія із зазначенням всіх використаних ресурсів;
- 2) елементи оформлення: зміна слайдів; дизайн; анімація (стандартна, або установка ефектів під час зміни слайдів); графіки, діаграми, малюнки тощо.

5 балів – У презентації відображено глибоке розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, таблиці, графіки та діаграми – у кількості, виправданій змістом презентації. Робота ілюстративна, виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю та має науковий характер.

4 бали – У презентації відображено розуміння та усвідомлення матеріалу, творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Приклади, малюнки, таблиці, графіки та діаграми – у кількості, що не завжди відповідає змісту проблеми. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується певною оригінальністю та має науковий характер.

3 бали – Презентація представляє інформацію, структуровану у формі опорного конспекту, зрозумілу для аудиторії. Зроблений акцент на важливих питаннях, проте відсутні самостійні висновки та аргументація.

0-2 бали – Презентація не відображає розуміння проблеми, виконана на неналежному рівні. Наявні значні фактичні помилки, відсутні самостійні висновки та аргументація.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульний контроль є необхідним елементом модульно-рейтингової технології навчального процесу. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови» проводиться двічі на семестр згідно з розкладом модульних контролів, визначених навчальною частиною в межах годин, відведених на практичні заняття.

До модульного контрольного оцінювання допускаються всі здобувачі. При визначенні загальної оцінки за модуль враховуються результати поточного контролю знань на практичних (семінарських) заняттях, самостійної роботи та модульної контрольної роботи.

Підсумкова оцінка за кожний модуль складається із суми балів за поточне оцінювання (50 б.) і результату модульної контрольної роботи (50 б.). Максимальна оцінка – 100 балів.

Виконання модульної контрольної роботи передбачає 1 теоретичне питання (10 балів), 2 тестових завдань, кожне з яких оцінюється в 1 бал та 2 практичних завдання (10 балів за кожне).

Здобувач вищої освіти, який не з'явився на модульну контрольну роботу, або ж його модульна оцінка складає від 0 до 34 балів, зобов'язаний скласти (перескласти) модуль до початку підсумкового контролю у строки, визначені викладачем дисципліни та погоджені деканатом факультету.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий семестровий рейтинг виводиться як середнє арифметичне двох модулів. Відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою, якщо підсумкова модульна оцінка становить 60 і більше балів, то за згодою студента вона може бути зарахована як підсумкова (семестрова) оцінка з навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти може підвищити на екзамені рейтинговий бал, при цьому, за результатами складання екзамену оцінка не може бути меншою за доекзаменаційний рейтинговий бал. Здобувачі вищої освіти, рейтинговий бал яких становить від 35 до 59, екзамен складають обов'язково. Студент, який за результатами модульних контролів отримав оцінку «F» (0-34 бали), повинен до проведення підсумкового (семестрового) контролю покращити цю оцінку принаймні до показника FX (≥ 35 балів) під час чергування викладача на кафедрі. Без такого покращання він до підсумкового (семестрового) контролю не допускається. Оцінювання результатів навчання на екзамені здійснюється за 100-бальною шкалою. Оцінка за екзамен вноситься у відомість обліку успішності.

Критерії оцінювання підсумкового контролю з дисципліни:

– **«відмінно» (90-100 балів, А)** заслуговує студент, який виявив всебічне і глибоке знання програмового матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну і ознайомився з додатковою літературою, розуміє взаємозв'язок головних понять дисципліни та їх значення для майбутньої професії;

– **«добре» (82-89 балів, В)** заслуговує студент, який виявив повне знання програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу рекомендовану програмою, виявив систематичний характер знань з дисциплін і здатний до самостійного доповнення, але під час відповіді допустив деякі неточності;

– **«добре» (74-81 бал, С)** заслуговує студент, що виявив не цілком повне знання програмного матеріалу, не завжди успішно виконує передбачені програмою завдання, частково засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою, виявив не систематичний характер знань з дисциплін і не завжди здатний до їх самостійного доповнення і під час відповіді допускає деякі неточності;

– **«задовільно» (64-73 бали, D)** заслуговує студент, що виявив знання основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили помилки у відповіді на заліку та при виконанні залікових завдань, але які володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача;

– **«задовільно» (60-63 балів, E)** заслуговує студент, що виявив часткове знання основного програмового матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої роботи за професією, не завжди вміє виконувати завдання, передбачені програмою, знайомий лише частково з основною рекомендованою літературою. Як правило, дана оцінка виставляється студентам, що допустили грубі помилки у відповіді на заліку та при виконанні залікових завдань, але які частково володіють необхідними знаннями для їх усунення за допомогою викладача.

– **«незадовільно» (35-59 балів, FX)** виставляється студенту, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

– «незадовільно» (0-34 балів, F) виставляється здобувачу, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Лексикологія німецької мови як наукова і навчальна дисципліна

Предмет і завдання лексикології німецької мови. Зв'язок курсу лексикології з граматику, фонетикою, історією мови та стилістикою німецької мови. Структура словникового складу: стабільні й рухливі елементи лексики. Лексикографія.

Тема 2. Слово як базова одиниця мови

Проблеми дефініції слова. Слово і його значення. Слово і поняття: спільне та відмінне. Характерні ознаки слова. Поняття морфеми. Види морфем. Лексичне значення слова і його структура. Мотивація значення слова. Види мотивації. Внутрішня форма слова. Етимологічна характеристика словникового складу німецької мови.

Тема 3. Полісемія. Омонімія

Полісемія і семантична невизначеність. Полісемія і моносемія. Структурні відношення між окремими значеннями багатозначного слова. Розмежування значень багатозначного слова. Омонімія. Типи омонімів. Джерело омонімії.

Тема 4. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі

Типи лексичних мікросистем. Парадигматичні відношення. Гіперо-гіпонімія. Відношення тотожності. Синоніми. Синонімічні ряди. Лексико-семантичні поля. Лексико-семантичні групи. Антоніми.

Тема 5. Синтагматичні відношення в лексиці

Дистрибуція, валентність, сполучуваність. Поняття і визначення лексичної сполучуваності. Типологія лексичної сполучуваності. Широта та інтенсивність сполучуваності слів.

Модуль 2

Тема 1. Системні зміни словникового складу німецької мови

Зміна значення слова: повна зміна значення; звуження (спеціалізація) значення; розширення (генералізація значення). Перенос значення: метафора; метонімія; евфемізми; гіпербола; літота; меліорація (підвищення) та пейорація (зниження) значення слова. Неологізми. Архаїзми.

Тема 2. Словотвір

Словотвір як один з найбільш продуктивних шляхів розвитку та кількісного збагачення словникового складу німецької мови. Головні поняття словотвору. Типи словотворення. Словоскладання. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит. Типи композитів. Дери́вація. Есплі́цитна та імплі́цитна дери́вація. Префіксація. Суфіксація. Напівафікси. Конверсія. Зрощення. Скорочення. Види скорочень. Парадигматичні відношення у словотворенні. Тенденції сучасного німецького словотворення.

Тема 3. Запозичена лексика німецької мови

Причини та шляхи запозичень. Типи запозичень. Джерело запозичень. Асиміляція запозичень. Інтернаціоналізми. Пуризм.

Тема 4. Фразеологія

З історії досліджень у галузі німецької фразеології. Ознаки фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів німецької мови. Семантична особливості фразеологічних одиниць німецької мови. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії та антонімії. Продуктивність фразеології в збагаченні лексичного складу сучасної німецької мови.

Тема 5. Територіальна та соціальна диференціація лексики

Мовна варіативність. Становлення німецької літературної мови. Національна література мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії. Загальноновживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг. Терміни. Ознаки та функції термінів.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	Форма навчання: денна						Форма навчання: заочна				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота
6-й семестр											
Модуль 1											
Тема 1. Лексикологія німецької мови як наукова і навчальна дисципліна	4	2				2	5	1			4
Тема 2. Слово як центральна одиниця мови	9	4	1			4	9	1			8
Тема 3. Семантична структура слова	9	4	1			4	10		2		8

Тема 4. Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі	12	4	2			6	9	1				8
Тема 5. Синтагматичні відношення в лексиці	8	2				6	9	1				8
Модульна контрольна робота												
Разом за модуль	42	16	4			22	42	4	2			36
Модуль 2												
Тема 1. Системні зміни словникового складу німецької мови	8	2	2			4	10	2				8
Тема 2. Словотвір	12	4	2			6	14	2	2			10
Тема 3. Запозичена лексика німецької мови	8	2	2			4	8					8
Тема 4. Фразеологія	12	4	2			6	8					8
Тема 5. Територіальна і соціальна диференціація словникового складу німецької мови	8	2	2			4	8					8
Модульна контрольна робота												
Разом за модуль	48	14	10			24	48	4	2			42
Разом за семестр	90	30	14			46	90	8	4			78

6.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Слово як базова одиниця мови. Полісемія. Омонімія	2	-
2	Парадигматичні відношення в лексико-семантичній системі	2	2
3	Системні зміни словникового складу німецької мови	2	-
4	Словотвір	2	-
5	Запозичена лексика німецької мови	2	-
6	Фразеологія	2	2
7	Територіальна і соціальна диференціація словникового складу німецької мови	2	-
Разом		14	4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Структура словникового складу: стабільні й рухливі елементи лексики. Лексикографія.	2	4
2	Проблеми дефініції слова. Лексичне значення слова і його структура. Мотивація значення слова. Види мотивації. Внутрішня форма слова. Етимологічна характеристика словникового складу німецької мови.	4	8
3	Полісемія і моносемія. Структурні відношення між окремими значеннями багатозначного слова. Омонімія. Типи омонімів. Джерело омонімії.	4	8

4	Парадигматичні відношення. Гіперо-гіпонімія. Відношення тотожності. Синоніми. Синонімічні ряди. Лексико-семантичні поля. Лексико-семантичні групи. Антоніми.	6	8
5	Типологія лексичної сполучуваності. Широта та інтенсивність сполучуваності слів.	6	8
6	Зміна значення слова: повна зміна значення; звуження (спеціалізація) значення; розширення (генералізація значення). Перенос значення: метафора; метонімія; евфемізми; гіпербола; літота; меліорація (підвищення) та пейорація (зниження) значення слова. Неологізми. Архаїзми.	4	10
7	Головні поняття словотвору. Типи словотворення. Словоскладання. Структурні та семантичні особливості німецьких іменних композит. Типи композитів. Деривація. Еспліцитна та імпліцитна деривація. Префіксація. Суфіксація. Напівафікси. Конверсія. Зрощення. Скорочення. Види скорочень. Тенденції сучасного німецького словотворення.	6	8
8	Причини та шляхи запозичень. Типи запозичень. Джерело запозичень. Асиміляція запозичень. Пуризм.	4	8
9	З історії досліджень у галузі німецької фразеології. Ознаки фразеологізмів. Класифікація фразеологізмів німецької мови. Семантична особливості фразеологічних одиниць німецької мови. Проблеми фразеологічної полісемії, синонімії та антонімії. Продуктивність фразеології в збагаченні лексичного складу сучасної німецької мови.	4	8
10	Мовна варіативність. Національна літературна мова, розмовна мова, територіальні діалекти. Класифікація німецьких діалектів. Німецька мова в Німеччині, Австрії, Швейцарії. Загальноживана лексика. Соціолекти. Професіоналізми. Жаргонізми. Сленг. Молодіжний сленг. Терміни. Ознаки та функції термінів.	4	6
11	Укладання термінологічного глосарію з усіх тем навчальної дисципліни (з тлумаченням німецькою мовою та перекладом терміну українською мовою) та вивчення його (кількість термінів – 50).	2	2
	Разом	46	78

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: ноутбук, мультимедійний проектор, смартфони.

Програмне забезпечення: інформаційні технології та засоби електронного навчання: сервіси Google; система електронного навчання Moodle; електронна пошта (<http://gmail.com> і ін.) на базі глобальних інформаційно-комунікаційних порталів, внутрішня корпоративна електронна пошта УжНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Hentschel E. Basiswissen deutsche Wortbildung. Tübingen : Narr Francke Attempo Verlag, 2020. 241 S.
2. OGuy O. D. Lexikologie der deutschen Sprache. Winnyts'a : Nowa knyha, 2003. 416 S.
3. Römer Ch., Sturm A. Lexikologie. Narr Verlag, 2021. 132 S.
4. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. 2. unveränd. Aufl. Tübingen : Max Niemeyer Verlag 2002. 306 S.
5. Гінка Б. І. Лексикологія німецької мови: лекції та семінари : навч. посібн. : 3-є вид., переробл. і доп. Тернопіль : Навчальна книга: Богдан, 2010. 416 с.

6. Кійко С. В., Панчишина Т. А. *Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache* : Навчальний посібник. Чернівці : Рута, 2007. 200 с.
7. Король А. А. *Lexikologie der deutschen Sprache: Lehrbuch* = Лексикологія німецької мови: Навчальний посібник для студ. ф-ту іноземних мов. Чернівці : Книги – ХХІ, 2017. 112 с.
8. Курс лекцій з навчальної дисципліни «Лексикологія німецької мови». Укладач : Ольга ГВОЗДЯК. Ужгород : ФОП Олеоленко Л. О., 2025. 78 с.
9. Левицький В. В. *Лексикологія німецької мови* : посібник. Вінниця : Нова книга, 2014. 392 с.
10. *Лексикологія німецької мови. Навчально-методичний посібник до проведення семінарських занять.* Укладач : Ольга ГВОЗДЯК. Ужгород : ФОП Олеоленко Л. О., 2025. 70 с.

Допоміжна література

1. Burger H. *Phraseologie. Eine Einführung am Beispiel des Deutschen*, 4., neu bearbeitete Auflage (Grundlagen der Germanistik 36). Berlin : Erich Schmidt, 2010. 239 S.
2. Bußmann H. *Lexikon der Sprachwissenschaft*. 4. Aufl. Stuttgart : Kröner, 2008. 816 S.
3. Fleischer W., Barz I. *Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache*. 4. Aufl. De Gruyter, 2012. 504 S.
4. Harm V. *Einführung in die Lexikologie*. WBG Academie Verlag, 2015. 164 S.
5. Heusinger S. *Die Lexik der deutschen Gegenwartssprache*. München : Fink, 2004. 303 S.
6. Hvozdiak O., Zymomrya I. The semantic interference characteristics of German loanwords in Ukrainian vernaculars of Zakarpattia. *Linguistica Pragensia* 1/2019. Filozofická Fakulta Universita Karlova. Praha, Czech Republic. P. 67-78. (Scopus)
7. Kluge F. *Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache*. Berlin / New York : de Gruyter, 2002.
8. Römer Chr., Matzke B. *Lexikologie des Deutschen. Eine Einführung*. Tübingen : Narr, 2003. 226 S.
9. Schlaefter M. *Lexikologie und Lexikographie. Eine Einführung am Beispiel deutscher Wörterbücher*. Berlin : Erich Schmidt Verlag, 2002. 200 S.
10. Sind Sie in der deutschen Synonymie gut beschlagen? [Текст] = Чи Ви добре знаєте німецьку синонімію?: Путівник через «хаші» німецької синоніміки : Ein Wegweiser durch das Dickicht der deutschen Synonymik / Б. І. Гінка, В. Я. Ломакович [укладачі]. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. 120 с.
11. Zymomrya I., Hvozdyak O. Sprachliche Einflüsse des Deutschen auf ukrainische Dialektvarietäten in Transkarpatien : grammatische und phonetische Aspekte der Lehnwörter. *Polilog. Studia Neofilologiczne*. Nr. 14. Slupsk, 2024. S. 275-291.
12. Баран Я. А., Зимомря М. І., Білоус О. М., Зимомря І. М. *Фразеологія : знакові величини. Навчальний посібник для студентів факультету іноземних мов.* Вінниця : Нова Книга, 2008. 256 с.
13. Венгринович А., Гвоздяк О., Голяк В. *Формування та використання нових слів у молодіжному сленгу німецької мови. Вісник науки та освіти (Серія «Філологія»)* : журнал. № 10(28) 2024. С. 201-212.
14. Вишивана Н. В. *Теоретичний курс сучасної німецької мови. Модуль лексикологія. Методичний посібник.* Вінниця : Вінницький державний педагогічний університет, 2020. 126 с.
15. Віталіш Л. П. *Лексикологія німецької мови : Програма, тести та практичні завдання для самостійної роботи для студентів факультету іноземних мов денного та заочного навчання.* Чернівці : Видавництво «Прут», 2007. 112 с.
16. Віталіш Л. П. *Фразеологія німецької мови. Практикум.* Львів : ПАІС, 2007. 140 с.
17. Калинюк Т. В. *Zu ausgewählten Problemen der deutschen Phraseologie* : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : Медобори, 2016. 128 с.
18. Калинюк Т. В. *Sprachenwirlwarr : deutsche Sprachvarietäten* : навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : ТЗОВ «Апостроф». 2019. 88 с.
19. Паславська А. *Практикум з лексикології німецької мови.* Львів : Вид. центр Львівського національного університету ім. І. Франка, 2008. 132 с.

20. Ролік А. В. Лексикологія сучасної німецької мови. Вид. 2-е, випр. й доп. Ніжин : НДПУ імені М. Гоголя, 2003. 154 с.

21. Юханов О. С. Німецька лексикологія (лекції, тестові завдання, терміни). Deutsche Lexikologie : навчальний посібник для студентів спеціальності «Німецька мова і література». Київ : Ленвіт, 2008. 124 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <https://nbuv.gov.ua>
2. Е-навчання в УжНУ: наукова бібліотека (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>), е-репозитарій (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace>), сайт е-навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>)
3. <https://www.duden.de/>
4. <http://www.deutsch-online.com/>
5. <https://www.dwds.de/>
6. <https://de.pons.com/>
7. <http://www.goethe.de/>